

1 Bet Viņš runāja arī uz mācekļiem: "Bija bagāts cilvēks, tam bija mājas pārvaldnieks. Par to viņam pienesa ziņas, ka tas izšķērdējis viņa mantu. 2 Tad viņš to aicināja pie sevis un tam sacīja: ko es dzirdu par tevi? Dod norēķinu par savu nāmūriību, jo tu nevari ilgāk būt par pārvaldnieku. 3 Tad nama pārvaldnieks nodomāja sevī: "Ko es tagad darīšu, jo mans kungs man atņēma nama valdīšanu? Rakt es nespēju un diedelēt kaunos. 4 Es zinu, ko darīšu, lai tie mani uzņem savās mājās, kad es būšu atstādināts no pārvaldnieka amata!" 5 Un, ataicinājis pa vienam visus sava kunga parādniekus, viņš sacīja pirmajam: cik tu manam kungam esi parādā? 6 Tas sacīja: simts mucu eļļas.- Bet viņš teica: še, ņem savu zīmi, sēdies un raksti tūliņ piecdesmit! 7 Pēc tam viņš kādam citam jautāja: bet tu, cik tu esi parādā? - Tas sacīja: simts mēru kviešu.- Viņš teica: še, ņem savu zīmi un raksti astoņdesmit! 8 Un Kungs uzteica netaisno nama pārvaldnieku, ka tas gudri bija darījis, jo šīs pasaules bērni savās lietās ir gudrāki par gaismas bērniem.

Lūk. 16,1–8

Mīļā draudze!

Nupat es lasīju internetā sekojošas ziņas, kas it kā nav viena ar otru saistītas.

Valsts ieņēmumu dienests katru gadu veic nodokļu auditus un no veiktajiem auditiem apmēram 95 % konstatē pārkāpumus. Tas sakrīt ar to, ko man reiz teica kāds biznesmenis, ka viņam savā biznesā gribot negribot ir jāpārkāpj likumi, vienkārši, lai varētu izdzīvot. Šī gada martā kopējais nodokļu parāds bija gandrīz viens miljards eiro.

Otra ziņa ir tāda: pirms pieciem gadiem Argentīnas valsts pieteica maksātnešpēju. Pēc 13 gadu ilgstošas tiesvedības ASV tiesa atzina, ka Argentīnai, kam ir trešā spēcīgākā ekonomika Dienvidamerikā, ir pienākums atmaksāt 1,5 miljardus dolāru. Aizdevēji, kāda privāta kompānija, no sava aizdevuma daudzus gadus atpakaļ iegūs 1680 % peļņu. Mēs varam tikai iedomāties, ko tas nozīmēs Argentīnas iedzīvotājiem, kad valstī vairs nav naudas skolām un veselības aprūpei, kad nevar izmaksāt pensijas pensionāriem un algas ierēdņiem, viņiem visiem tagad būs jāfinansē ASV firmas īpašnieku nenormālā peļņa.

Šīs abas ziņas parāda, ka mēs dzīvojam kritušā pasaulē, kur valda grēks un netaisnība tādā apmērā, ka mēs to pat iedomāties nevaram. Mēs, kristieši, parasti koncentrējamies uz katra atsevišķā ticīgā rīcību, ka ievērojam 10 baušļus un cenšamies dzīvot pēc iespējas dievbijīgāku dzīvi. Tas ir labi, pareizi, jo mums katram ir jāatbild Dievam un saviem līdzcilvēkiem par savu dzīvi. Un tomēr mēs nedrīkstam aizmirst, cik dziļi grēks ir iesakņojies arī mūsu sabiedriskajā dzīvē. Tas ir gandrīz vai neiespējami izvairīties no grēka tāpēc, ka visa sabiedrība pašos pamatos ir nostādīta uz netaisnīgiem pamatiem, ka valdošie likumi ļauj atsevišķiem cilvēkiem turēt gūstā veselas sabiedrības grupas.

Nelolosim ilūzijas, mēs visi esam vairāk vai mazāk ar šo grēcīgo sistēmu saistīti. Vai mēs zinām, kur iegulda mūsu pensiju fondu naudu? Varbūt, ka tā ir daļa no aizdevuma, ko sniegs nākamajai Argentīnai. Es lietoju mobilo, kura baterijā ir nepieciešamas izejvielas, ko Āfrikā briesmīgos apstākļos izrok bērni. Es ģērbos ar drēbēm, kuras ir gatavojuši cilvēki trešās pasaules valstīs verdzības apstākļos, dzeru kafiju un tēju, ēdu šokolādi, par ko maksā strādnieki nabadzīgās valstīs ar savu veselību un brīvību, svētdienās eju iepirkties lielveikalā, kur kādai manai ticības mācai ir jāstrādā, lai varētu sev un ģimenei nopelnīt iztiku.

Par tādu pasauli runā Jēzus nupat dzirdētajā līdzībā. Tur ir viens pārvaldnieks, kas acīm redzami ir labi iekārtojies. Viņa kungs visticamāk dzīvo ārzemēs, galvaspilsētā Romā, lai varētu izklaidēties un dzīvot vieglu un izlaidīgu dzīvi. Pa to laiku, kamēr viņš ir prom, īpašumi uzticēti pārvaldniekam, lai tas visu pārtrauga un gādā par to, lai nauda turpina plūst bagātņieka kabatā.

Tomēr, kā jau tas mēdz notikt, šis pārvaldnieks arī nebija muļķis un neaizmirska gādāt par savu labumu. Tad kādu dienu pienāca liktenīgais brīdis, un Romas ieņēmumu dienests veica negaidītu pārbaudi un visas viņa nebūšanas nāca gaismā. Ļoti liela šmuce, pārvaldnieks tika nosūdzēts savam kungam, un bija skaidrs, ka viņam jāmeklē cits darbs.

Tā, mīļie draugi, te nu mēs esam! Ko darīt tādā situācijā, kad tu pats esi sasmērējies

un sagrēkojies, un nav kur sprukt ne uz priekšu, ne atpakaļ? Tradicionālā atbilde būtu, ka ir jānožēlo savi grēki. Tas nav nepareizi, tomēr mēs visi labi zinām, ka pasaulē, kur valda džungļu likumi, grēki netiek piedoti. Varbūt, ka mums var palīdzēt, ka grieķu vārds *metanoia*, kas latviski tiek tulkots kā 'atgriešanās no grēkiem', un burtiski nozīmē, ka *es mainu savu domāšanu, atstāju aiz sevis to, kas mani sasaista un dodos pretī Dieva žēlastībai*. Tas ir kas vairāk kā tikai nožēla par grēkiem, tā ir arī atgriešanās, apzināta rīcība, lai mainītos un pildītu Dieva prātu.

Pārvaldnieks, bez nekādām domām par Dievu, saprot, ka viņam ir jārupējas par savu izdzīvošanu, ka viņam ir vajadzīgi cilvēki, kas viņam uzticas un kas viņam vēlāk varēs palīdzēt. Tā viņš nolemj atlaist sava kunga parādniekiem daļu no viņu parāda. Viņi noteikti bija ļoti pateicīgi un vēlāk labprāt palīdzēja arī viņam vajadzības gadījumā.

Jēzus uzslavē šī pārvaldnieka rīcību, neskatoties uz to, ka viņš izturējās negodprātīgi pret savu saimnieku. It kā visi pasaules likumi nosoda krāpšanu un likumu neievērošanu. Vai tad tiešām Jēzus šeit atbalsta zagšanu un melošanu? Tāpēc daži pētnieki domā, ka kungs, kas šeit runā, nav Jēzus, bet īpašnieks no līdzības. Bet arī šeit rodas jautājums, kāpēc lai viņš slavētu viņam padotu zagli.

Lai nu kā, bet mēs paši varam sev uzdot dažus jautājumus: Kā tas ir, ja mēs ar savu darbu un likumu ievērošanu atbalstām sistēmu, kas ir grēcīga, kas ir domāta vienīgi, lai veicinātu dažu izredzēto labumu un bagātību? Vai tā ir Dieva griba, ka tā notiek? Taču nē!

Kādreiz mēs nonākam pretrunā ar pasaules likumiem, ja mēģinām pildīt Dieva gribu. Tā arī šeit notiek. Jēzus daudzās vietās runā par parādu atlaišanu. Piemēram, Tēvreizē, mēs lūdzam: "*Piedod mums mūsu parādus, kā arī mēs piedodam saviem parādniekiem.*" Kā tas ir domāts, vai te ir runa tikai par mūsu grēkiem, vai arī par konkrētiem parādiem? Es domāju, ka Jēzus ne par velti izvēlējās tieši tādu valodu, kas aprakstīja savu līdzcilvēku dzīves pieredzi. Parādu gūsts bija tikpat liela realitāte kā mūsdienās. Jēzus, izejot no šīs pieredzes, parāda, ka Dieva žēlastība attiecas gan uz garīgām, gan uz materiālām lietām. Tas, kā es rīkojos ar savu mantu, ir arī garīga izvēle. Jēzus saka: "*Iegūstiet sev draugus ar netaisnības mamonu, lai, kad tas zūd, viņi jūs uzņemt mūžīgajos mājokļos.*" Mamons ir vārds no aramiešu valodas un apzīmē mantu, naudu. Tas ļoti ātri var pārvērsties par elku, ko es pielūdzu. Jēzus saka, ka mums ar savu mantu ir jārīkojas tā, ka mēs caur to iegūstam draugus. Kā tas ir domāts? Pirmām kārtām, mums ir jāapzinās, ka katrai mūsu rīcībai ir sekas un ka mums būs jāatbild par to, ka esam atbalstījuši citu cilvēku paverdzināšanu un izmantošanu. Tikai tāpēc, ka netaisnība notiek otrā pasaules malā, mēs neesam atbrīvoti no atbildības. Mums ir jādomā ne tikai par to, kas notiek mūsu pagalmā, bet arī par globālajām lietām, par klimata izmaiņām un netaisnīgu pasaules iekārtu. Mēs noteikti nevarēsim izmainīt visu, bet kaut ko lietas labā mēs varam darīt.

Mārtiņš Lutērs vairākkārt skaidroja sava laika tirgotājiem un biznesmeņiem, kā rīkoties kristīgi ar naudu un mantu. Balstoties uz Jēzus norādījumiem, viņš teica, ka daudzas problēmas vispār nerastos, ja kristieši ievērotu sekojošos principus:

Pirmais ir, ka ir jāaidod ikvienam, kas tādu lūgumu izsaka, neprasot procentus, un negaidot, ka tu to saņemsi atpakaļ. Vēl Lutērs piemin, lai kristieši neuzņemas būt otram par galvotāju, jo tikai Dievs zina, kas būs rītdien. Piedevām, viņš runāja arī par lielām lietām, piemēram, viņš aicināja mācītājus no kanceles nosodīt augļošanu, naudas aizdošanu pret augstiem procentiem.

Otrais norādījums ir, lai mēs dodam ziedojumus nabagajiem, tik daudz, cik ir mūsu spēkos, neaizmirstot, ka mums ir tuvinieki, par kuriem mēs esam atbildīgi.

Pēdējais Lutera ieteikums, balstoties uz Jēzus vārdiem no Kalna runas, ir, lai mēs tad, kad kāds kaut ko ar varu atņem, dodam vēl klāt. Mums nav jātiesājas un par katru cenu jāpastāv uz savu taisnību. Dievs taču zina, kas notiek un Viņš nepārstās par mums gādāt un rūpēties.

Nauda, pēc Jēzus vārdiem, ir tikai līdzeklis, lai iegūtu draugus, kas mums var palīdzēt šeit un mūžībā. Bet, ja es to sāku dievināt un likt Dieva vietā, tad tā ātri vien var mūs vest uz iznīcību un postu. Man liekas, ka mums šeit ir vēl daudz jāmacās. Āmen!